

PLA DOCENT

MÒDUL 7: OPTATIVES

ASSIGNATURA: TRADUCCIÓ LITERÀRIA, GÈNERE I MULTICULTURALITAT

CODI ON LINE: 566694
 566308

CRÈDITS: 5 crèdits ECTS

1. Competències

- a) Reflexionar sobre les aportacions teòriques contemporànies que tracten la traducció literària des d'una perspectiva de gènere.
- b) Adquirir una visió panoràmica i diacrònica de la traducció literària des d'una perspectiva de gènere.
- c) Conèixer el perfil intel·lectual de les traductores literàries catalanes amb més activitat o de trajectòria més significativa
- d) Relacionar els conceptes teòrics fonamentals dels estudis de gènere amb les diferents possibilitats de traducció que presenten.
- e) Analitzar com s'han traduït alguns dels textos fundacionals dels estudis de gènere al castellà i al català.
- f) Reflexionar sobre la importància de la subjectivitat en el procés de traducció de textos d'assaig.

- g) Conèixer el perfil intel·lectual d'escriptores i d'escriptors que s'autotradueixen.
- h) Reconèixer les diverses poètiques i els pressupòsits teòrics de l'autotraducció.
- i) Reconèixer les estratègies i els procediments traductològics més importants.
- j) Saber avaluar críticament una autotraducció.

2. Objectius

2.1 Coneixements

- Estudi de les teories feministes de la traducció i de la seva importància en els estudis teòrics traductològics contemporanis.
- Consciència de les principals línies de recerca sobre gènere i traducció.
- Recuperació de traductores catalanes i les seves traduccions.
- Importància de la traducció en la importació i l'exportació del pensament teòric contemporani, específicament pel que fa als estudis de gènere.
- Eines per valorar la traducció dels conceptes clau dels estudis de gènere, sorgits en el món acadèmic angloamericà, en contextos hispànics.
- Consciència de la importància de la traducció en la importació i exportació de pensament teòric contemporani, específicament pel que fa als estudis de gènere.
- Apropament a la pràctica de la traducció literària centrant-nos en les autotraduccions, de manera especial en les versions al castellà de Carme Riera;
- Indagació en els pressupòsits teòrics en què es basen les autotraduccions analitzades;

- Visibilització de les estratègies i dels procediments més utilitzats.

2.2 Habilitats, destreses

- Capacitat d'analitzar un text d'assaig traduït sobre els estudis de gènere.
- Capacitat d'oferir diferents alternatives de traducció d'un text d'assaig traduït sobre els estudis de gènere, i de valorar-ne els efectes.
- Capacitat per avaluar i reflexionar sobre diferents possibilitats de traducció.
- Capacitat per contextualitzar socialment, culturalment i històricament un text teòric sobre traducció.
- Capacitat per manejar fonts documentals de tota mena.
- Capacitat per saber aplicar críticament i reflexivament els coneixements adquirits als mòduls i lectures complementàries.

2.3 Actituds, valors i normes

- Prendre consciència de la importància de la traducció en la divulgació del coneixement teòric.
- Respectar la diferència i l'alteritat.
- Alertar sobre la responsabilitat dels traductors i traductores de literatura i d'assaig.
- Conèixer la deontologia i l'ètica dels traductors i de les traductores.
- Treballar en un ambient intercultural i interlingüístic.
- Visibilitzar traduccions, traductores i traductors fins avui invisibilitzats.

3. Temari

3.1. Blocs

Bloc 1: Principals línies d'estudi sobre gènere i traducció (Dra. Pilar Godayol)

Bloc 2: La traducció dels estudis de gènere en contextos hispànics (Dra. Francesca Bartrina)

Bloc 3. La pràctica de la traducció literària (Dra. Lluïsa Cotoner)

3.2 Temes

Bloc 1: Principals línies d'estudi sobre gènere i traducció (Dra. Pilar Godayol)

2.1 Introducció

2.2 La metaforització del gènere en traducció

2.2.1 Teoria

2.2.2 Bibliografia

2.2.3 1a lectura recomanada

2.3 La traducció feminista canadenca

2.3.1 Teoria

2.3.2 Bibliografia

2.3.3 2a lectura recomanada

2.4 Breus apunts sobre la història de la traducció en femení.

Traductores catalanes més destacades

2.4.1 Teoria I

2.4.2 Teoria II

2.4.3 Bibliografia

2.4.4 3a lectura recomanada

Bloc 2: La traducció dels estudis de gènere en contextos hispànics (Dra. Francesca Bartrina)

1. Introducció
2. Estat de la qüestió sobre la traducció dels estudis de gènere en contextos hispànics
3. Un estudi de cas: traduir l'obra de Donna J. Haraway
4. Estratègies traductològiques feministes per a la reescriptura de conceptes teòrics
5. Conclusions

Bloc 3. La pràctica de la traducció literària (Dra. Lluïsa Cotoner)

3.1 Introducció. Traducció *versus* autotraducció

3.2 L'autotraducció en el seu context: posicionaments i resultats

3.2.1 L'autotraducció en Josep Pla: context, pressupostos teòrics i posició moral

3.2.2 L'autotraducció en Joan Perucho: context i resultat

3.2.3 L'autotraducció en Carme Riera

3.2.3.1 Context i posicionament

3.2.3.2 Resultats: evolució de les autotraduccions de Riera

3.3 La pràctica de l'autotraducció en Carme Riera: estratègies i procediments

4. Dedicació

- Activitat presencial: 48 hores
 - o Teoria: 28 hores
 - o Pràctiques, Seminaris de Recerca i Conferències: 20hores

- Treball tutelat/ dirigit: 32 hores (s'inclou tutories individuals/col·lectives i treball de l'estudiant sota la supervisió del professorat)
- Treball/Aprenentatge autònom: 45 hores

Hores totals de dedicació a l'assignatura (5 crèdits): 125 hores

5. Metodologia

Modalitat presencial

Docència impartida pel professorat. És obligatòria l'assistència a un 80% de les classes teòriques. Conjuntament amb l'explicació teòrica es plantejaran problemàtiques entorn la matèria presentades per la professora que es debatran en les classes teòriques.

Guies de lectura presentades per les professores i realitzades per l'alumnat.

Tutories individuals i/o col·lectives, si s'escau, per tal d'orientar les guies de lectura i el treball de l'alumne.

Tots els materials necessaris per desenvolupar les diverses activitats la professora indicarà com aconseguir-los o estaran ubicats al campus virtual de l'assignatura.

Modalitat on line

Es fomentarà la interactivitat entre professorat i alumnat a través del campus virtual. Dita interactivitat s'assegura a través de distintes eines disponibles a la web del campus. El instrument bàsic són els fòrums, eina indispensable de l'ensenyament online. Els fòrums son necessaris per al bon funcionament de la docència online essent un espai de debat

i de formulació de preguntes i dubtes. És responsabilitat del professorat activar els fòrums i és responsabilitat de l'alumnat participar activament en tots i cada un dels fòrums oberts pel professorat.

Guies de lectura presentades pel professorat a través del fòrum de l'assignatura i realitzades pels alumnes.

Tutories individuals i/o col·lectives, si s'escau, per tal d'orientar les guies de lectura i el treball de l'alumne.

Tots els materials necessaris per desenvolupar les diverses activitats estaran indicats o ubicats al campus virtual de l'assignatura.

6. Tutories

Les tutories s'establiran en el programa de l'assignatura.

7. Avaluació

La impartició i el seguiment d'aquesta assignatura es totalment a distància. L'alumnat trobarà tota la informació metodològica al campus virtual.

7.1 Avaluació continuada

Participació en el fòrum o fòrums de cada bloc (20%) i realització d'un treball a escollir de les propostes presentades de cada bloc (80%). Només cal realitzar un treball per a l'assignatura "Traducció literària, gènere i multiculturalitat".

Propostes de treball

1) **Principals línies de recerca sobre el gènere i la traducció** (Dra. Pilar Godayol)

Treball sobre traductores: es tracta d'escriure un assaig panoràmic sobre una traductora rellevant de tots els temps que hagi traduït al català o al castellà.

Normes per a la redacció del treball sobre traductores:

1. El treball ha de ser d'entre 10 i 12 pàgines, comptant les pàgines de 2100 espais, amb lletra Times New Roman i cos 12 per a l'article, a doble espai, i 10 per a la bibliografia, a un espai i mig. Cal redactar el text amb un estil clar, ordenat i precís, posant èmfasi en les dades objectives (però, al mateix temps, no defugint el punt de vista de qui signa l'escrit).

2. Estructura del text:

a) cognoms (units per la conjunció "i"), nom (en negreta): Carner i Puig-Oriol, Josep.

b) lloc i data de naixement i mort (entre parèntesi): (Barcelona, 1884 - Brusel·les, 1970).

c) indicació del(s) pseudònim(s) més coneguts (en cursiva): Bellafila, Caribau, Olaguer Recó, Two...

d) menció de les activitats en què ha sobresortit.

e) informació biogràfica breu: les dades que ajuden a explicar l'obra i a situar-la dins el context.

f) presentació de les traduccions al català o al castellà, assenyalant les dates de publicació; les llengües de què tradueix i els anys d'activitat del traductor; el tipus dobles i d'autors; si hi ha mòbils més o menys evidents; si són traduccions indirectes, abreujades, adaptacions...; si van acompanyades de textos teòrics.

g) recepció crítica de les traduccions (sempre que sigui possible).

h) indicació de si ha traduït a d'altres llengües; també de si existeixen traduccions inèdites, anotant on es troben.

i) bibliografia, dividida en tres blocs (si s'escauen, el segon i el tercer): traduccions al català, textos sobre traducció (tant si fan referència a les pròpies com a les d'altri) i crítica de les traduccions. Cal utilitzar les Normes generals per a la presentació i redacció d'originals d'Eumo Editorial.

2) **La traducció dels estudis de gènere en contextos hispànics** (Dra. Francesca Bartrina)

Treball sobre la traducció d'assaig especialitzat sobre estudis de gènere.

Has d'escollir un original i la traducció d'un text d'assaig sobre temes de gènere, a partir de la bibliografia donada en la matèria. Només cal que treballis unes 10 pàgines del text, no el llibre o l'article sencer.

Segueix els passos següents:

- a. Fes un buidatge dels conceptes que et semblen fonamentals i cerca'n definicions, tant en la llengua de sortida com en la d'arribada.
- b. Reflexiona sobre si es tracta d'una traducció molt acostada al context teòric anglès o si qui ha traduït ha volgut anotar i fer familiars els continguts teòrics.
- c. Comenta i discuteix les notes a peu de pàgina, el prefaci o qualsevol altre tipus d'intervenció que faci visible el traductor o la traductora.
- d. Valora la traducció a partir dels instruments desenvolupats en els continguts teòrics.

3) **La pràctica de la traducció literària** (Dra. Lluïsa Cotoner)

- a) Temes per debatre i comentar al fòrum:

- Confrontació d'opinions: lectura i comparació dels articles: «El bilingüisme» de Josep Pla y «Lugares del traductor» de Lluís Maria Todó.

- Llegir l'article de Carme Riera: «La autotraducción como ejercicio de recreación» comentar les opinions de l'escriptora, i valorar fins a quin punt una obra literària continua sent-hi propietat exclusiva de la seva autora o autor.

b) Treball personal sobre l'autotraducció: acarament, anàlisi traductològic, comentaris i conclusions d'un d'aquests fragments seleccionats:

- Del capítol 1 de *Cap al cel obert / Por el cielo y más allá*.
- Del capítol V de *L'estiu de l'anglès / El verano del inglés*.

[Per a l'elaboració d'aquest exercici vegeu a més de l'article de Riera (1997) els articles de Cotner (2001 i 2006)]

7.2 Avaluació única

L'estudiant pot sol·licitar l'avaluació única seguint les dates de sol·licitud previstes pel Màster.

L'avaluació única consisteix en la realització d'un treball per a l'assignatura que s'ha de lliurar durant el termini establert pel calendari acadèmic.

8. Fonts

Bloc 1: Principals línies d'estudi sobre gènere i traducció (Dra. Pilar Godayol)

l)

CHAMBERLAIN, L. (1992) "Gender and the metaphors of translation". A: *Rethinking translation*, ed. per L. Venuti. Londres: Routledge, p. 57-74.

GALLÉN et al. (2000) *L'art de traduir. Reflexions sobre la traducció al llarg de la història*. Vic: Eumo Editorial.

GODAYOL, P. (2000) *Espais de frontera. Gènere i traducció*. Vic: Eumo Editorial.

FLOTOW, L. von. (1997) *Translation and gender*. Manchester / Ottawa: St. Jerome Publishing & University of Ottawa Press.

LEFEVERE, A. ed. (1992) *Translation/history/culture: a sourcebook*. Londres: Routledge.

SIMON, S. (1996) *Gender in translation: cultural identity and the politics of transmission*. Londres: Routledge.

STEINER, G. (1992) *After Babel: aspects of language and translation*. Nova York: Oxford University Press.

VENUTI, L. ed. (1992) *Rethinking translation: discourse, subjectivity, ideology*. Londres: Routledge.

____. (1995) "Translation, authorship, copyright". *The Translator* 1: 1-24.

VIDAL CLARAMONTE, A. (1998) *El futuro de la traducción*. València: Institució Alfons el Magnànim.

II)

ARROJO, R. "Fidelity and the gendered translation". *TTR* 3 (1994) núm. 2: 147-163.

____. "Literature as fetishism: some consequences for a theory of translation". *Meta* XLI (1996) núm. 2: 208-216.

BROSSARD, N. (1983) *These our mothers or: the desintegrating chapter*. Trad. per B. Godard. Toronto: Coach House Quebec Translations.

____. (1990) *Mauve desert*. Trad. S. de Lotbinière-Harwood. Toronto: Coach House.

____. (1991) *Picture Theory*. Trad. per B. Godard. Mont-real: Guernica.

CHAMBERLAIN, L. (1992) "Gender and the metaphors of translation". A: *Rethinking translation*. Ed. per L. Venuti. Londres: Routledge, p. 57-74.

FLOTOW, L. von. (1991) "Feminist translation. contexts, practices and theories". *TTR* 4, núm 2: 69-82.

_____. (1997) *Translation and gender*. Manchester / Ottawa: St. Jerome Publishing & University of Ottawa Press.

_____. (2006) "Feminism in translation: the Canadian factor". *Quaderns. Revista de traducció* 13, p. 11-20.

HOMEL, D.; SIMON, S. eds. (1988) *Mapping literature: the art and politics of translation*. Montreal: Véhicule Press.

LOTBINIÈRE-HARWOOD, S. (1991) *Re-belle et infidèle: la traduction comme pratique de réécriture au féminin/The body bilingual: translation as a rewriting in the feminine*. Montreal/Toronto: Les éditions du remue-ménage/Women's Press.

_____. (1995) "Geo-graphies of Why". A: *Culture in transit: translating the literature of Quebec*. Ed. per S. Simon. Montreal: Véhicule Press, p. 55-68.

SIMON, S. (1992) "The language of cultural differences: figures of alterity in Canadian translation". A: *Rethinking translation: discourse, subjectivity, ideology*. Ed. per L. Venuti. Nova York: Routledge, p. 159-76.

_____. (1994) *Le trafic des langues: traduction et culture dans la littérature québécoise*. Montreal: Éditions du Boréal.

_____. ed. (1995) *Culture in transit: translating the literature of Quebec*. Montreal: Véhicule Press.

_____. (1996) *Gender in translation: cultural identity and the politics of transmission*. Londres: Routledge.

VIDAL CLARAMONTE, A. (1995) *Traducción, manipulación, desconstrucción*. Salamanca: Ediciones Colegio de España.

____. (1998) *El futuro de la traducción*. València: Institució Alfons el Magnànim.

III)

ASENSI, M. "Spivak o el mundo subalterno". *La Vanguardia*, Culturas (1.03.2006), p. 2-5.

ALBERTOCCHI, G. (1996) "La traducció d'I promessi sposi". A: JULIÀ I CAPDEVILA, Lluïsa. *Lectures de Maria-Antònia Salvà*. Barcelona: PAM, p. 192-207.

BACARDÍ, M. (2006) "Anna Murià, traductora (in)visible". *Quaderns. Revista de Traducció* 13, p. 77-85.

BADIA I MARGARIT, A. M. (1998) "Entorn dels mallorquinismes de Mirèio de Frederic Mistral, en la versió de Maria-Antònia Salvà". A: *Estudis de llengua i literatura en honor de Joan Veny*. Vol. 2. Barcelona: PAM, p. 341-353.

BERMAN, A. (1995) *Pour une critique des traductions: John Donne*. París: Gallimard.

COLETTE. (1995) *La dona amagada*. Trad. Maria-Mercè Marçal. Barcelona: Edicions del Mall.

FOGUET I BOREU, F. (2003) *Maria Àngels Anglada*. Barcelona: Pòrtic.

GAVAGNIN, G. (1999-2000) "Le versioni pascoliane di Maria Antònia Salvà: Un approccio storico e un'indagine formale". *Quaderns d'Italia* 4/5, p. 145-161.

GODAYOL, P. (2005) "Maria-Mercè Marçal: (Re)presentation, textuality, translation". A: BRANCHADELL, A.; WEST, L. M. eds. *Less translated languages*. Amsterdam: John Benjamins Publishing, p. 365-374.

____. (2006) "Helena Valentí, fúria i traducció". *Quaderns. Revista de Traducció* 13, p. 87-93.

GUERRERO, M. "La noche en llamas". *La Vanguardia* (16. 06.2004), p. 7.

HANNAY, M. P. (1985) *Silent but for the word*. Kent, Ohio: Kent State University Press.

Homenatge a Carme Serrallonga. Assaig del Teatre 15 (1999).

JULIÀ, LI. ed. (1999) *Memòria de l'aigua. Onze escriptors i el seu món*. Barcelona: Proa.

___ (2003) "Mireia de Maria-Antònia Salvà en la normativització de la llengua literària moderna". A: *Miscel·lània Joan Veny*. Vol. 2. Barcelona: PAM, p. 191-238.

MAIER, C.; MASSARDIER-KENNEY F. (1996) "Gender in/and literary translation". A: *Translation horizons: beyond the boundaries of translation spectrum*, Translation Perspectives IX, ed. per M. Gaddis Rose. Nova York: State University of New York Press, p. 225-241.

MARÇAL, M-M. (1989) *Llengua abolida*. València: Tres i Quatre, 1989.

____. (1998) "Com, en la nit, les flames... Anna Akhmàtova - Marina Tsvetàieva". A: M-M. Marçal ed. *Cartografies del desig*. Quinze escriptors i el seu món. Barcelona: Proa, p. 157-192.

____. (2004) *Sota el signe del drac. Proses 1985-1997*. Ed. Mercè Ibarz. Barcelona: Proa.

MAÑÉ, L.; HERRERA, M. D. (1985) "De la traducció teatral. Parlant amb Carme Serrallonga". *Quaderns de Traducció i Interpretació* 5/6, p. 172-173.

MASSOT I MUNTANER, J. (1993) "Maria-Antònia Salvà, col·lectora de cançons populars i traductora de Mistral". A: *Llengua, literatura i societat a la Mallorca contemporània*. Barcelona: PAM/Curial, p. 85-109.

MELEAGRE de Gàdara. (1993) *Epigrames*. Trad. Maria Àngels Anglada. Barcelona: Columna.

MISTRAL, F. (2004) *Mireia*. Ed. Lluïsa Julià. Trad. Maria-Antònia Salvà. Barcelona: Quaderns Crema.

OLIVER, M-A. (1992) "La feina de traduir". A: *Maria Aurèlia Capmany i Farnés (1948-1991)*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, p. 261-263.

____. "Moby Dick, el catxalot: de l'aventura de traduir". *Serra d'Or* 312 (setembre 1985), p. 23-24.

PERELLÓ FEMENIA, M. A.; ROSSELLÓ BOVER, P. (1996) "L'itinerari de Mireia: de Provença a Mallorca". A: JULIÀ I CAPDEVILA, LI. *Lectures de Maria-Antònia Salvà*. Barcelona: PAM, p. 163-191.

PESSARRODONA, M. (2006) *Donasses. Protagonistes de la Catalunya moderna*. Barcelona: Destino.

PUJOL, D. (2005) "Carme Montoriol, traductora dels Sonets de Shakespeare". A: GIBERT, M.; ORTÍN, M. eds. *Gèneres i formes en la literatura catalana d'entreguerres (1918-1939)*. Lleida: Punctum & Trilcat, p. 27-40.

ROBINSON, D. (1991) *The translator's turn*. Londres: The John Hopkins University Press.

____. (1995) "Theorizing translation in a woman's voice: subverting the rhetoric of patronage, courtly love and morality". *The Translator* 1, núm. 2: 153-75.

SHAKESPEARE, W. (1928) *Els sonets de Shakespeare*. Trad. Carme Montoriol. Barcelona: Llibreria Verdager.

SPIVAK, G. Ch. (1993) «Can the subaltern speak ? ». A: WILLIAM, P.; LARRA, Ch. eds., *Colonial discourse and post-colonial theory*. Nova York: Harvester Wheatsheaf, p. 66-111.

STARK, S. (1993) "Women and translation in the nineteenth century". *New Comparison* 15, 33-44.

ZGUSTOVA, M. (2004) "Traduir poesia russa". A: MARÇAL, Maria-Mercè; ZGUSTOVA, Monika. *Versions d'Akhmàtova i Tsvetàieva*. Barcelona: Proa.

VENUTI, L. (1995) "Translation, authorship, copyright". *The Translator* 1, núm.1: 1-24.

VIDAL-CLARAMONTE, A. (2005) *En los límites de la traducción*. Granada: Comares.

**Bloc 2: La traducció dels estudis de gènere en contextos hispànics
(Dra. Francesca Bartrina)**

BUTLER, Judith (1990). *Gender Trouble. Feminism and the Subversion of Identity*, Londres y Nueva York: Routledge. *El género en disputa: el feminismo y la subversión de la identidad* (trad. Mónica Mansour y Laura Martínez) México: Paidós (2001). *El género en disputa: el feminismo y la subversión de la identidad* (trad. María Antonia García Muñoz) Barcelona: Paidós (2008).

— (1993) *Bodies that Matter. On the Discursive Limits of Sex*. Londres y Nueva York: Routledge. *Cuerpos que importan: sobre los límites materiales y discursivos del "sexo"* (trad. Alcira Bixio). Buenos Aires: Paidós, 2002.

— (1997a) *The Psychic Life of Power: Theories of Subjection*. Stanford U. P. *Mecanismos psíquicos del poder: teorías sobre la sujeción* (trad. Jacqueline Cruz). Madrid: Cátedra 2001.

— (1997b) *Excitable speech*. Londres y Nueva York: Routledge. *Lenguaje, poder e identidad* (trad. Javier Sáez del Álamo y Beatriz Preciado). Madrid: Editorial Síntesis 2004).

— (2000a) *Antigone's Claim: Kinship Between Life and Death*. Columbia University Press. *El grito de Antígona* (trad. Esther Oliver Pérez). Barcelona: El Roure, 2001.

— (2000b) *Hegemony, Contingency, Universality. Judith Butler, Ernesto Laclau y Slavoj Žižek*. Londres y Nueva York: Verso Press.

Contingencia, hegemonía, universalidad: diálogos contemporáneos en la izquierda. Judith Butler, Ernesto Laclau y Slavoj Žižek. México: Fondo de Cultura Económica, 2003.

— (2004a) *Precarious Life: Powers of Violence and Mourning*. Londres y Nueva York: Verso. *Vida precaria: el poder del duelo y la violencia* (trad. Fermín Rodríguez). Buenos Aires: Paidós, 2006.

— (2004b) *Undoing gender*. Londres y Nueva York: Routledge. *Deshacer el género* (trad. Patricia Soley Beltrán). Barcelona: Ediciones Paidós 2008.

— (2008) *Vulnerabilitat, supervivència = Vulnerability, survivality* (trad. Daniel Gamper Sachse). Barcelona: Centre de Cultura Contemporània de Barcelona 2008.

— (2008) *Frames of War. When is Life Grievable?*. Londres y Nueva York: Verso. *Marcos de guerra. Las vidas lloradas* (trad. Bernardo Moreno Carrillo). Barcelona: Paidós, 2010.

FLOTOW, Luise von (1991). "Feminist Translation: Contexts, Practices and Theories". *TTR*, 4 (2), 69-85.

GARGALLO, Francesca (2002). "El feminismo múltiple: prácticas e ideas feministas en América Latina". En María Luisa Femenías (comp.) *Perfiles del feminismo iberoamericano*. Buenos Aires: Catálogos.

— (2006) *Las ideas feministas latinoamericanas*. México: UACM.

GIBBS RUSSELL, Michele (1981). "An Open Letter to the Accademy". En *Building Feminism Theory: Essays from the Quest* (Bunch, C y Steinem, G. eds.). Nueva York: Longman. "Carta abierta a la academia" (Trad. Jessica Maclauchlan y Mirko Lauer). En NAVARRO y STIMPSON 1998: 313-326.

GODAYOL, Pilar (2000). *Espais de frontera. Gènere i traducció*. Vic: Eumo.

GUILBERT, Georges-Claude (2004). *Madonna as a Postmodern Myth*. Jefferson (North Carolina): Mc Farland and Company Inc Publishers. *El mite Madonna* (Trad. Lydia Brugué). Vic: Eumo, Capsa de Pandora, 2004.

HARAWAY, Donna J. (1985). "Manifiesto for cyborgs: science, technology, and socialist feminism in the 1980s", *Socialist Review*, 80, 1985, 65-108. Disponible en: <http://www.stanford.edu/dept/HPS/Haraway/CyborgManifiesto.html> [ref. 14 de enero de 2010] . *Manifiesto para cyborgs*. Valencia: Episteme, Col. Eutopías.

HARAWAY, Donna J. (1991). *Simians, Cyborg and Women. The Reinvention of Nature*. Londres: Free Association Books. *Ciencia, "Cyborgs" y mujeres. La reinención de la naturaleza* (Trad. Manuel Talens). Madrid: Cátedra, 1995.

HARAWAY, Donna J. (2004). "Modestöwitness@secondöMilenium". En: *The Haraway Reader*. Londres y Nueva York: Routledge, pàgs. 223-250. "Testigo_modesto@segundo_milenio*" (Trad. Pau Pitarch). *Lectora. Revista de dones y textualitat*, 10, 2004, 13-36.

LAMAS, Marta (2006). *Feminismo: transmisiones y retransmisiones*. México: Taurus.

LAURETIS, Teresa de (1981). *Alice doesn't. Feminism, Semiotics, Cinema*. Bloomington: Indiana University Press. *Alicia ya no. Feminismo, semiótica y cine* (trad. Silvia Iglesias Recuero). Madrid: Cátedra, Feminismos.

LAURETIS, Teresa de (1987). *Technologies of Gender. Essays on Theory, Film and Fiction*. Bloomington: Indiana University Press. Trad. "The Technology of Gender" en *Diferencias. Etapas de un camino a través del feminismo* (trad. María Echániz Sans). Madrid: Horas y horas, 2000, 33-70.

MAIER, Carol (1989). "Translator's Introduction". En: *Written on a Body*, de Severo Sarduy. Nuevo México: Lumen Books, p. i-v.

LEFEVERE, A. (1992). *Translation, Rewriting and the Manipulation of Literary Frame*. Londres y Nueva York: Routledge. *Traducción, reescritura y la manipulación del canon literario* (trad. M. Carmen África Vidal y Ramon Álvarez). Salamanca: Ediciones Colegio de España, 1997.

LOTBINIÈRE-HARWOOD, Susanne de (1991). *Re-belle et infidèle: la traduction comme pratique de réécriture au féminin/The body bilingual: translation as a rewriting in the feminine*. Montreal y Toronto: Les éditions du remue-ménage/Women's Press.

MARTÍN RUANO, M. Rosario (2008). "La resistencia al trasluz: traducción feminista en examen". En Patricia Calefato y Pilar Godayol, *Traducción/Género/Poscolonialismo*. Buenos Aires: Designis, 49-56.

NAVARRO, Marysa y STIMPSON, Catharine R. (Comp.) (1998). *¿Qué son los estudios de mujeres?*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.

NAVARRO, Marysa y STIMPSON, Catharine R. (Comp.) (1999). *Sexualidad, género y roles sexuales*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.

NAVARRO, Marysa y STIMPSON, Catharine R. (Comp.) (2000). *Cambios sociales, económicos y culturales*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.

NAVARRO, Marysa y STIMPSON, Catharine R. (Comp.) (2001). *Nuevas direcciones*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica.

ROBINSON, Douglas (1991). *The Translator's Turn*. Baltimore: The John Hopkins University Press.

SALES SALVADOR, Dora (2006). "Traducción, género y poscolonialismo. Compromiso traductológico como mediación y *affidamento* femenino". *Quaderns. Revista de Traducció*, 13, 21-30.

SCOTT, Joan W. (1991). "The Evidence of Experience", *Critical Inquiry*, 17, 773-797. "La experiencia como prueba" (trad. Eva Espasa). En Carbonell, Neus y Torras, Meri (coords.) *Feminismos literarios*. Madrid: Arco Libros, 1999.

SIMON, Sherry (1996). *Gender in Translation. Cultural Identity and the Politics of Transmission*. Londres y Nueva York: Routledge.

VIDAL CLARAMONTE, África M. C. (1998). *El futuro de la traducción: últimas teorías, nuevas aplicaciones*. Valencia: I. Àlfons el Magnànim.

Bloc 3. La pràctica de la traducció literària (Dra. Lluïsa Cotoner)

3.1 Fonts primàries:

PERUCHO, Joan (1989) *Els laberints de Bizanci. Un viatge amb espectres*. Barcelona: Edicions 62.

— (1989) *Los laberintos bizantinos. Un viaje con espectros*. Madrid: Alianza Editorial.

PLA, JOSEP (1945) *Un señor de Barcelona*. Barcelona: Destino.

— (1951) *Un senyor de Barcelona*. Barcelona: Destino.

— (1979) «El bilingüisme», dins *Per passar l'estona*, vol. 36 de l'*Obra completa*. Barcelona: Destino, p. 178-181.

RIERA, CARME (1975) *Te deix, amor, la mar com a penyora*, Barcelona: Laia.

— (1977) *Jo pos per testimoni les gavines*, Barcelona: Laia.

— (1980) *Palabra de mujer. Bajo el signo de una memoria impenitente*, Barcelona: Laia.

— (1988a) *Qüestió d'amor propi*, Barcelona: Laia.

— (1988b) *Cuestión de amor propio*, Barcelona: Tusquets.

— (1991a) *Contra l'amor en companyia i altres relats*, Barcelona: Destino.

— (1991b) *Contra el amor en compañía y otros relatos*, Barcelona: Destino.

— (1991c) *Te dejo el mar*, traducció de Luisa Cotoner, Madrid: Espasa Calpe.

— (1994) *Dins el darrer blau*, Barcelona: Destino.

— (1995) *En el último azul*, Madrid: Alfaguara.

— (1997) «L'autotraducció com a exercici de recreació», *Quaderns divulgatius de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana*, 8, p. 45-52.

— (2000) *Cap al cel obert*, Barcelona: Destino.

— (2001) *Por el cielo y más allá*, Madrid: Alfaguara.

— (2002) «La autotraducción como ejercicio de recreación» (Tradució de Dolors Poch), *Quimera*, núm. 210, p. 10-12.

— (2004a) *La meitat de l'ànima*, Barcelona: Proa.

- (2004b) *La mitad del alma*, Madrid: Alfaguara.
- (2006a) *L'estiu de l'anglès*, Barcelona: Proa.
- (2006b) *El verano del inglés*, Madrid: Alfaguara.

Fonts secundàries citades

ALSINA, Jean (2002) «Lectura y autotraducción en la narrativa española actual», *Quimera*, n. 210, gener, p. 39-45.

BENJAMIN, Walter (1994) «La tarea del traductor», dins *Textos clásicos de teoría de la traducción*, edició de Miguel Ángel Vega, Madrid: Cátedra, 1994, p. 285-296.

COTONER, Luisa (2001) «Las autotraducciones al castellano de Carme Riera», *Quimera*, n. 199, gener, p. 21-24.

COTONER, Luisa (2006) «Supresión-adaptación-amplificación, tres procedimientos de la estrategia traductora de Carme Riera», dins Solange Hibbs et Monique Martínez (éds), *Traduction. Adaptation. Réécriture dans le monde hispanique contemporain*, Toulouse Cedex: Presses Universitaires du Mirail, p. 42-51.

COTONER, Luisa (2008) Web Carme Riera: Enllaç: http://www.pencatala.cat/ctdl/autors_catalans/carme_riera/

GODAYOL, Pilar (2000) *Espais de frontera. Gènere i traducció*, Vic: Eumo Editorial.

GODAYOL, Pilar (ed) (2006) *Catalanes del XX*. Vic: Eumo Editorial.

HURTADO ALBIR, Amparo (2001) *Traducción y traductología. Introducción a la traductología*, Madrid: Cátedra.

PAZ, Octavio (1996) «Traducción: literatura y literalidad», dins Dámaso López García (ed.) *Teorías de la traducción. Antología de textos*. Cuenca: Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, p. 510-520.

SANTOYO, Julio César (2002) «Traducciones de autor: una mirada retrospectiva», *Quimera*, n. 210, p. 27-32.

SANTOYO, Julio César (2006) «Traducciones de autor (self-translations): materiales para una bibliografía», *Interculturality and Translation / Interculturalidad y Traducción*, 2, p. 201-236.

TANQUEIRO, Helena (1999) «Un traductor privilegiado: el autotraductor», *Quaderns. Revista de Traducció*, n. 3, p. 19-27.

TODÓ, Lluís Maria (2002) «Lugares del traductor», *Quimera*, n. 210, p. 17-19.

VENUTI, Lawrence (1996) «Translation, heterogeneity, linguistics», *Études sur le texte et ses transformations*. Montréal Vol. 9, n. 1 (1^{er} semestre), p. 91-115.